

[Undervisningsministeren.]

Der er jo for mange af os tungtvejende momenter ved siden af de synspunkter, det ærede medlem hr. Per Møller nævnte: de kulturelle, de humanistiske, de folkelige; og det gælder vel her som ved alle andre gaver, at gaven bliver endnu mere værd, når man giver værdier, som man virkelig selv holder af. Jeg er sikker på — jeg er overbevist om — at gaven i Island vil blive modtaget med viden om og med forståelse af, at vi her giver noget, som vi virkelig har vort hjerte med i, og som derfor er så meget mere værd som gave. Netop med den baggrund mener jeg det rigtigt, at vi nu søger at gennemføre det lovforslag, der ligger på tingets bord.

Jeg har nøjedes med disse forholdsvist korte bemærkninger og vil blot til sidst sige, at jeg ikke kan modtage det ærede medlem hr. Poul Møllers dagsordensforslag. Jeg kan ikke — men det kan vi drøfte ved en anden lejlighed — rigtig forstå, at det ærede medlem så helt fraskriver sig sin politiske og folkelige bestemmelsesret i denne sag. Det ærede medlem taler igen om, at der skal være tilslutning ikke alene fra folketinget, men også fra videnskaben, og det minder mig om de bemærkninger, det ærede medlem gjorde ved første behandling, hvor det ærede medlem sagde:

„Jeg er tilfreds med det forhandlingsresultat, som videnskaben kan acceptere. Det er ikke, at videnskaben skal acceptere det, jeg er tilfreds med, men at jeg er tilfreds med det, videnskaben kan acceptere.“

(Folketingets forhandlinger 1964-65, sp. 451).

En så fuldstændig, 100 pct.s sælgen sin bestemmelsesret ud af huset forstår jeg ikke i en sag, der har de folkelige perspektiver, som denne sag har, og alene af den grund vil jeg for mit vedkommende ikke kunne modtage det pågældende dagsordensforslag.

Jeg skal samtidig meddele, at jeg kan være enig med de medlemmer, der har anbefalet at stemme imod det af det ærede medlem hr. Diderichsen stillede ændringsforslag.

Justitsministeren (*K. Axel Nielsen*): Det ærede medlem hr. Ib Thyregod og det ærede medlem hr. Poul Møller berørte de juridiske spørgsmål, der knytter sig til lovforslaget,

og det ærede medlem hr. Ib Thyregod opfordrede mig som nuværende justitsminister til at udtale mig dels om, hvorvidt lovforslaget efter min opfattelse kan betegnes som ekspropriation, dels om, med hvilken begrundelse et eventuelt søgsmål vil blive imødegået.

Mit svar afgiver jeg både på regeringens og på egne vegne. Det må fortsat fastholdes, at det indgreb, der foretages, ikke er af ekspropriativ karakter. Det indgreb, lovforslaget gør, kan ikke betegnes som en afståelse af ejendom i grundlovens forstand. Ved lovforslaget sker der kun den ændring i fundatsen, at stiftelsen opdeles i to afdelinger, hvoraf den ene overflyttes til Island og undergives islandsk bestyrelse, medens alle fundatsens øvrige bestemmelser, herunder navnlig de grundlæggende bestemmelser om stiftelsens formål, forbliver gældende for begge stiftelsens afdelinger.

Skulle der mod forventning komme en retssag, anlagt af kommissionen for Den arnamagnæanske Stiftelse, vil denne retssag formentlig blive begrundet med, at lovforslaget er ugyldigt som stridende mod grundlovens § 73. Det kan derfor måske være af interesse at undersøge, om betingelserne for ekspropriation efter grundlovens § 73 er til stede.

Jeg betoner, at det stadig væk er min og regeringens opfattelse, at der ikke er tale om en ekspropriation, men man må jo være parat til at imødegå også den opfattelse, hvis den måtte deles af den domstol, der skal dømme i sagen.

Af de betingelser, der knyttes til ekspropriation efter grundlovens § 73, er der formentlig kun grund til at hæfte sig ved de to, nemlig spørgsmålet om, hvorvidt almenvellet kræver ekspropriationen, og spørgsmålet, om der ydes fuldstændig erstatning.

Med hensyn til det første, spørgsmålet om, hvorvidt almenvellet kræver det, har vi vel aldrig klart fået fastslået nogetsteds i nogen lov, endsigse nogen grundlov, hvem der udøver det skøn, der er afgørende for, om en ekspropriation er krævet af almenvellet. Men det er aldrig set, at retten, at domstolene, har tilsidesat det skøn, lovgivningsmagten har udøvet i så henseende.

Jeg kan henvise til, at professor Alf Ross i sin „Dansk Statsforfatningsret“ bind II,